

N:o 199.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående upplåtelse till Lidköpings stad af den kyrkoherden i Lidköpings pastorat på lön anslagna åkerjord; gifven Stockholms slott den 9 april 1908.

Under återopande af bilagda utdrag af protokollet öfver ecklesiastik-ärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå Riksdagen medgifva, att Lidköpings stad må mot en årlig ersättning till kyrkoherden i Lidköpings pastorat af 1,200 kronor förvärfva den kyrkoherden på lön anslagna åkerjord till dess nuvarande areal med den inskränkning, som betingas af den Lidköpings församling genom nådigt bref den 17 maj 1907 medgifna rätt till viss del af området.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas Riksdagens vederbörande utskott, och förblifver Kungl. Maj:t Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Hugo Hammarskjöld.

Utdrag af protokollet öfver ecklesiastikärenden, hållet
inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stock-
holms slott den 9 april 1908.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: ALBERT PETERSSON,
ALFRED PETERSSON,
HEDERSTIERNÄ,
HAMMARSKJÖLD,
ROOS,
SWARTZ,
grefve HAMILTON,
MALM.

Departementschefen, statsrådet Hammarskjöld anförde härefter följande:

»Genom löneregleringsresolution den 9 december 1864 bestämdes, att kyrkoherden i Lidköpings pastorat skulle åtnjuta, bland annat, den honom dittills anslagna stadsjord jämte boställshus med trädgård.

Vid sammanträde med drätselkammaren i Lidköping den 22 februari 1906 väcktes emellertid förslag, att drätselkammaren måtte ingå till stadsfullmäktige med hemställan om vidtagande af sådana åtgärder, att denna jord snarast möjligt kunde af staden få öfvertagas mot vederlag till boställsinnehafvaren. Till stöd härför åberopades, att den del af kyrkoherdeboställets jord, som låg närmast staden, vore synnerligen lämplig för bebyggande samt att förslag till ny stadsplan, som omfattade äfven detta område, inom kort

komme att föreläggas stadsfullmäktige. Enligt hvad vid sammanträdet upplystes, hade boställshafvaren icke något att erinra mot en sådan anordning, såvida staden på en gång öfvertog samtliga till bostället hörande åkerlyckor. Förslaget bifölls af drätselkammaren; och uti yttrande, som med anledning häraf infordrades från boställsinnehafvaren, förklarade denne, att han ansåg stadens öfvertagande af nämnda jord vara under vissa villkor för boställsinnehafvaren förmånligt, samt att han för sin del vore villig att därtill gifva sitt bifall under den förutsättning, att i ersättning för nämnda jord af staden tillerkändes honom 1,200 kronor årligen. Vid kyrkostämma den 11 september 1906 beslöt församlingen att instämma i drätselkammarens förslag, samt att ersättningen till indelningshafvaren skulle utgå i form af årlig afgäld med ett belopp af 1,200 kronor.

Efter uppdrag af stadsfullmäktige föranstaltade drätselkammaren om värdering genom landtmätare af ifrågavarande åkerjord och en därå befintlig ladugård. Vid denna förrättning, som påbörjades den 14 juni och afslutades den 8 juli 1907, uppskattades åkerjorden med en areal af 11 hektar 11 ar 92 kvadratmeter — däraf å hemjorden belöpte 5 hektar 67 ar 13 kvadratmeter, å åkerlyckan vid Skaravägen 82 ar 98 kvadratmeter, å åkern vid Lidåkersgatorna 2 hektar 37 ar 54 kvadratmeter samt å åkern vid skogen 2 hektar 24 ar 27 kvadratmeter — till 22,981 kronor 92 öre, hvarjämte nyttjanderätten till ladugårdsbyggnaden uppskattades till 400 kronor; och föreslog förrättningsmännen, att Lidköpings stad till pastor i Lidköpings församling såsom innehafvare af kyrkoherdebostället därstädes skulle såsom vederlag för den afträdda jorden med ladugård årligen utbetala en ersättning, motsvarande räntan å nyssnämnda två belopp, sammanlagdt utgörande 23,381 kronor 92 öre, beräknad efter, men ej understigande fem procent.

Vid sammanträde den 30 augusti 1907 beslöto stadsfullmäktige för sin del att mot en årlig afgäld af 1,200 kronor för stadens räkning öfvertaga ifrågavarande åkerjord och ladugård.

Sedermera hafva stadsfullmäktige uti underdånig ansökning den 10 september 1907, hvilken tillstyrkts af magistraten i Lidköping, anhållit om nådig fastställelse å nyssnämnda beslut.

Af de myndigheter, som hörts i ärendet, har domkapitlet i Skara tillstyrkt afsöndring af den ifrågavarande jorden mot ersättning efter värdering i laga ordning, samt Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Skaraborgs län anført, att, då någon anmärkning mot den skedda värderingen af jorden, så vidt handlingarna utmärkte, icke förekommit, befallningshafvanden icke hade något att erinra mot nådigt bifall till stadsfullmäktiges förevarande framställning.

Kammarkollegium har likaledes förklarar sig icke hafva något att erinra mot bifall till den gjorda ansökningen. Kollegium har därvid erinrat, att enligt prästlöneregleringskommitténs tabeller för ecklesiastikåret 1896—1897 afkomsten af den kyrkoherden anslagna stadsjorden utgjorde 625 kronor, samt i öfrigt beträffande kyrkoherdeboställets tillkomst och natur åberopat ett af kammrararkivet den 7 mars 1907 afgifvet, i annat ärende till Eders Kungl. Maj:t ingifvet memorial.

Jag tillåter mig här att redogöra för det hufvudsakliga innehållet i berörda memorial. Enligt detsamma är Lidköpings kyrkoherdeboställe beläget i den s. k. gamla staden, som leder sitt ursprung från medeltiden. De äldsta underrättelserna om bostället, som påträffats, härleda sig från beskrifningen till en karta öfver Lidköping af år 1687, däri det heter, bland annat: »Prästegården hafver Egor Probste Lyckor 2:ne stycken wedh Hambn altidh hördt under Prästegården.» Om sättet för kyrkoherdeboställets tillkomst har intet kunnat utrönas. Stadens i behåll varande privilegier skola härutinnan icke lämna någon vägledning, enär däri ingenting nämnes om den jord, som möjligen blifvit staden donerad. År 1860 blef stadens begravningsplats utvidgad genom ägoutbyte från, bland annat, pastors löningsjord, hvilket ägoutbyte fastställdes af rådstufvurätten i Lidköping den 16 januari samma år. Kyrkoherdens löningsjord angafs vid löneregleringen den 9 december 1864 till 18 tunnland och i 1905 års taxeringslängd upptogs den till 1024,19 ar.

Det torde i detta sammanhang böra erinras, att fråga om upplåtelse till staden af viss mindre del utaf ifrågavarande löningsjord nyligen varit underställd Kungl. Maj:ts pröfning. Genom nådigt bref den 17 maj 1907 medgaf nämligen Kungl. Maj:t på därom gjord underdånig framställning, att från kyrkoherdebostället i Lidköping fick för utvidgning af Lidköpings församlings begravningsplats upplåtas ett område om 10 ar 44 kvadratmeter att af församlingen med nyttjanderätt innehafvas mot viss årlig afgäld, så länge området för sagda ändamål användes och laga hinder ej mötte.

Den jord, hvarom i förevarande ärende är fråga, synes vara af den beskaffenhet, att densamma, jämlikt 114 § regeringsformen och prästerskapets privilegier af den 16 oktober 1723, icke kan till Lidköpings stad öfverlåtas, på sätt nu blifvit ifrågasatt, utan Riksdagens och Kyrkomötets bifall. Enahanda uppfattning gjorde sig gällande år 1893 i fråga om en liknande upplåtelse af den kyrkoherden i Gäfle stad anslagna åker eller vretjord.

På grund af hvad i ärendet förekommit hemställer jag i underdånighet, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen medgifva, att Lidköpings stad må mot en årlig ersättning till kyrkoherden i Lidköpings pastorat af 1,200 kronor förvärfva ifrågavarande, kyrkoherden på lön anslagna jord

till dess nuvarande areal med den inskränkning, som betingas af den Lidköpings församling genom nådiga brefvet den 17 maj 1907 medgifna rätt till viss del af området.»

Hvad föredragande departementschefen sålunda anført och hemställt täcktes Hans Maj:t Konungen, på tillstyrkan af statsrådets öfriga ledamöter, i nåder gilla och bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Daniel Gadd.
